

סיכום ממצאים- דף לתקשורת

10.11.2024

מדד העלייה 2024: הלכי הרוח בחברה הישראלית באשר לעלייה ולעולים, רילוקיישן, מהגרי עבודה, זהות והתנדבות

סבטלנה צ'אצ'אשווילי-בולוטין¹, קארין אמית², נונה קושנירוביץ'³ ורית תלמי-כהן⁴

מחקר עדכני ומקיף שערך צוות החוקרות מהמכון להגירה ושילוב חברתי במרכז האקדמי רופין ד"ר סבטלנה צ'אצ'אשווילי-בולוטין, פרופ' קארין אמית, פרופ' נונה קושנירוביץ' וד"ר רית תלמי-כהן מהקריה האקדמית אונו, בחן את תפיסות הציבור הישראלי באשר לעלייה ולעולים, רילוקיישן, מהגרי עבודה, זהות והתנדבות.

מדד העלייה נבנה בשנת 2022 על ידי צוות החוקרות: ד"ר סבטלנה צ'אצ'אשווילי-בולוטין, פרופ' קארין אמית, פרופ' נונה קושנירוביץ' וד"ר רית תלמי-כהן. המדד הוא מדד שנתי הכולל שורה של מדדי משנה ומציג את הלכי הרוח של הציבור הישראלי באשר לעלייה ולעולים המגיעים לישראל מכל קצוות תבל. מדד העלייה 2024 מושווה למדדים 2022 ו-2023, ובנוסף בוחן את עמדות הציבור במהלך שנת המלחמה בנוגע לעלייה ולעולים, רילוקיישן, מהגרי עבודה, זהות והתנדבות.

במהלך החודשים אוקטובר-נובמבר 2024 הועבר סקר ל-500 משיבים בני 25-65, המהווים מדגם מייצג של הציבור הישראלי היהודי בישראל. איסוף הנתונים בקרב החברה הערבית בישראל נמצא בעיצומו ויושלם בהמשך. הסקר כלל שאלות על עלייה בכלל, וכן שאלות ייעודיות נוכח אירועי השעה – מלחמה בישראל, רילוקיישן, מהגרי עבודה, זהות והתנדבות. הסקר בוצע על ידי חברת IPANEL.

ממצאי הסקר המרכזיים

- מהממצאים עולה כי יותר משליש מהציבור היהודי הבוגר בישראל אינו מכיר את **חוק השבות**. מגמות אלו נמצאו גם במדד העלייה 2022 ומדד העלייה 2023.
- החברה היהודית בישראל תופסת את העלייה ואת העולים כ"**מנוע צמיחה**" יותר מאשר כ"**נטל**", בדומה לשנים קודמות.
- באשר ל**חשיבות הדת בחברה היהודית**, הממצאים מצביעים כי כ-90% הביעו את הסכמתם שילדיהם ילמדו באותה כיתה עם עולים חדשים שהינם יהודים על פי ההלכה וינשאו לעולים שהינם יהודיים לפי ההלכה. לעומת זאת, כ-60% בלבד הביעו את הסכמתם שילדיהם ילמדו באותה כיתה עם עולים חדשים שאינם יהודים על פי ההלכה. יתרה מזאת, רק כ-30% מקרב החברה היהודית מסכימים שילדיהם ינשאו לעולים שאינם יהודיים לפי ההלכה. מגמות אלו נמצאו גם במדד העלייה 2022 ומדד העלייה 2023.
- **עולים חדשים וגם וותיקים** עלולים להיתקל ב"תקרת זכוכית" בתפקידים בכירים. בהשוואה ל-2022 ו-2023, בשנת 2024 יותר אנשים מוכנים לראות וותיקים בתפקידים משמעותיים. לגבי תפקידים של עולים חדשים, לא חל שינוי.

¹ ליצירת קשר ולפרטים נוספים ניתן לפנות אל ד"ר סבטלנה צ'אצ'אשווילי-בולוטין, ראש המכון להגירה ושילוב חברתי, svetach@ruppin.ac.il

² פרופ' קארין אמית, דיקאנית הפקולטה לניהול וכלכלה וחוקרת במכון, המרכז האקדמי רופין.

³ פרופ' נונה קושנירוביץ', ראשת רשות המחקר של המרכז האקדמי רופין וחוקרת במכון.

⁴ ד"ר רית תלמי-כהן, הקריה האקדמית אונו, יו"ר האגודה האנתרופולוגית הישראלית וחוקרת במכון.

- **רילוקיישן** – בחודשים הראשונים למלחמה לא חלה עלייה ברצון לרילוקיישן (כ-18%), בעוד ששנה מפרוץ המלחמה חלה עלייה משמעותית (כ-24%).
- **מחשבות על עזיבת ישראל** – הסיבות העיקריות שבגללן אנשים שוקלים להגר מישראל הן המצב הבטחוני והכלכלי בישראל.
- **מחשבות על הישארות בישראל** – תפיסת ישראל כבית הלאומי ליהודים ורצון להישאר ליד המשפחה.
- **תחושת הבית בישראל** - כ - 87% מהמשיבים מהחברה היהודית מרגישים בבית בישראל.
- **עמדות הציבור היהודי באשר למדיניות בנושא מהגרי עבודה** – לאחר ה-7 באוקטובר חלה עלייה בהקשחת העמדות בנושא.
- **התנדבות** - בחודשים הראשונים למלחמה חלה עלייה בשיעור ההתנדבות, כעבור שנה מפרוץ המלחמה שיעורי ההתנדבות חזרו לרמתם לפני ה-7 באוקטובר.
- **שיעורי הגיוס בקרב המשפחה** - הן בקרב המשיבים שתמכו בחקיקה והן בקרב המשיבים שהתנגדו לחקיקה שיעורי הגיוס הינם זהים (46% מול 48% בהתאמה).

